

Riksadvokaten
Postboks 2102 Vika
0125 OSLO

ØST POLITIDISTRIKT

Deres referanse:

Vår referanse: 201802474-4

Sted, Dato

Ski, 01.10.2018

VEDRØRENDE RAPPORT ETTER INSPEKSJON/TILSYN AV SPESIALSEKSJONEN – PÅTALE OG FELLES ENHET FOR ETTERRETNING OG ETTERFORSKNING

Det vises til Deres brev av 07.09.18, hvor det bes om en oppdatert beskrivelse av det situasjonsbildet som gis av straffesaksbehandlingen i politidistriktet i forbindelse med inspeksjon fra Oslo statsadvokatembeter i tiden 19.- 22.03.18, gjengitt i rapport av 14.05.18.

1 DET BESKREVNE SITUASJONSBILDET OG TILHØRENDE KRITISKE ANMERKNINGER

Av rapporten om inspeksjon/tilsyn av Spesialseksjonen på påtale og Felles enhet for etterretning og etterforskning (FEE) beskrives et situasjonsbilde med flere kritiske bemerkninger. Politidistriktet er bedt om å kommentere eventuelle avvikende syn til dette situasjonsbildet.

1.1 Kommentarer til situasjonsbildet

Øst politidistrikt har i over to år jobbet med å implementere politireformen. Den siste strukturelle brikken faller på plass i disse dager, med full innføring av felles straffesaksinntak (FSI).

Vi er enig i betraktningene om at omorganiseringen i Øst politidistrikt har krevd mer av både ledelse og ansatte enn det har vært mulig å forutse. Vi har heller ingen innvendinger mot de fakta som gis om straffesaksbehandlingen i rapporten.

I rapporten heter det:

"I tillegg til å slå sammen tre politidistrikter til ett har det blitt etablert nye enheter som ikke tidligere har eksistert i de opprinnelige distriktene. Omorganiseringen i Øst politidistrikt innebærer således store endringer i de indre strukturer i organisasjonen. Dette medfører

ØST POLITIDISTRIKT

omfattende endringer på personellsiden og ikke minst, et annet faglig innhold for de nyetablerte enhetene, seksjonene og avsnittene."

Vi deler det situasjonsbildet som gis i rapporten om at det fortsatt er mye som gjenstår i endringsarbeidet, særlig når det gjelder kvalitetsforbedringsdelen av reformen. Gjennom hele reformarbeidet har det pågått, og det pågår fremdeles et omfattende kvalitetsforbedrende arbeid, blant annet gjennom etterforskningsløftet. Prosjektet skal gi økt kvalitet og effektivitet i etterforskningen gjennom riktig innsats fra start, ensartet praksis, god beredskapsevne innen etterforskning, kunnskapsbasert og styrt videreutvikling og økt medarbeidertilfredshet.

Prosjektet er svært viktig for at vi skal kunne levere bedre resultater på straffesaksbehandlingen. Samtidig båndlegger prosjektet mye av våre ressurser. I år gjennomfører 478 etterforskere og etterforskningsledere, samt 93 påtalejurister obligatorisk årlig opplæring (OÅO). Dette tilsvarer 8,5 årsverk¹. I tillegg går det med nesten 9,5 årsverk til møteledelse og gjennomføring av kursene.

Det har vært et krav om å opprettholde ordinær drift gjennom hele reformarbeidet. Det har politidistriktet klart, men med et betydelig fall i produksjonen. Konsekvensen for straffesaksbehandlingen har vært en sterk økning av restanser og lang saksbehandling.

Høy, intern mobilitet som følge av reformen har også medført et betydelig merarbeid og slitasje på medarbeidere som har blitt værende. Fremdeles pågår det et omfattende og tidkrevende rekrutteringsarbeid for å fylle ledighet som har oppstått på grunn av forflytninger. Det har vært vanskelig å rekruttere påtalejurister med spesialistkompetanse og spesialiserte etterforskere. Flere stillinger har vært lyst ut en rekke ganger.

Politidistriktet har ved både inngangen til, og underveis, i reformen sett omfanget og den kompleksitet som er knyttet til denne omorganiseringen. Vi har forståelse for at utenforstående, som ikke selv er en direkte del av reformen, utviser utålmodighet med hensyn til den tiden som medgår for å få etablert endringene.

Vi kan ikke få understreket nok hvor omfattende politireformen faktisk er og hvor straffesaksbehandling er ett av flere samfunnsoppdrag politiet har. Våre totale ressurser skal gå til å dekke opp operative hendelser så vel som etterforskning og påtale. Implementering av etterretningsdoktrinen, forebygging som primærstrategi, politiarbeid på stedet samt innføring av felles straffesaksinntak, er nøkkelfaktorer for at vi skal få til bedre resultater i straffesaksbehandlingen. Vi har fått enhetene på plass, men det vil ta tid før de virker effektivt sammen.

1.2 Kommentar til inspeksjonen

Vi er ikke bedt om å gi noen konkrete innspill til selve inspeksjonen og inspeksjonsformen, men velger likevel å gjøre dette.

Vi vil anbefale at det i fremtidige inspeksjoner og inspeksjonsrapporter fokuseres på oppfølging og resultater i straffesaksbehandlingen, i tråd med det fagansvaret som Oslo statsadvokatembeter (OST) er tillagt. I rapporten fra OST, er det etter vårt syn i for stor grad trukket inn andre faktorer som subjektive oppfatninger om arbeidsmiljø, ledelse og organisering, basert på uttalelser fra enkeltmedarbeidere.

¹ 1 årsverk regnes her som 1650 timer, ekskl. ferie

Saks- og trekkinstruksen, som på inspeksjonstidspunktet var vedtatt, men ennå ikke trådt i kraft, er et tilbakevendende tema i inspeksjonsrapporten. Det har vært intern motstand og uenighet rundt innholdet i denne instruksen i distriktet. Innholdet i instruksen har vært diskutert åpent og og gjenstand for mye drøfting før nåværende innhold ble besluttet. Det er bra at uenigheten fremkommer under inspeksjonen og at statsadvokaten får kjennskap til dette. Det er likevel en forventning om at inspeksjonsteamet i en slik situasjon selv hadde gjennomgått instruksen og i større grad kommet med konkrete tilbakemeldinger på selvstendig grunnlag.

Rapporten oppleves i ettertid som hemmende for den endringsprosess som pågår, og den har blitt brukt som begrunnelse for ytterligere omkamper i distriktet.

Rapporten inneholder også etter vår mening subjektive oppfatninger, som er vanskelig å besvare fordi de er generelle i formen.

Vi støtter i utgangspunktet inspeksjonsformen om at ulike ledernivåer, roller, funksjoner og medarbeidere skal komme til ordet gjennom inspeksjoner. Vi er derimot kritiske til at denne formen for inspeksjon ble gjennomført i en tidlig fase av en endringsprosess, som her. OST burde i større grad ha vurdert de ulike synspunktene i lys av både motivasjon og formål, før det på generelt grunnlag ble gjengitt i en inspeksjonsrapport. Ovennevnte synspunkter er også tatt opp med Oslo statsadvokatembeter i våre faste kvartalsmøter.

Som eksempel hitsettes:

"Det er generelt gitt uttrykk for misnøye med manglende informasjon om selve omorganiseringen, hvilke beslutninger som tas og hvilke konsekvenser det får. Den felles saks- og trekkinstruksen som snart skal gjelde er ikke kommunisert, men det går mye rykter. Det har vært en langvarig omorganiseringsprosess, og det er behov for informasjon om hva som skjer, også opp mot den enkeltes situasjon og arbeidsoppgaver.

Det oppleves at det er mindre fokus på retningslinjer fra Riksadvokaten enn de som kommer fra POD. Det oppleves også at det er liten forståelse for påtalefunksjonen utover at det skal produseres flest mulig 040-koder. Dette avspeiles også når det gjelder fysisk plassering av politijurister. Det er belastende å gå med fengslinger og snakke i rettsmøtet om videre fremdrift i etterforskningen når man vet det skjer lite eller ingenting de neste 4 ukene. Folk sitter for lenge i varetekt pga. sendrektighet i etterforskningen. Alle er av den oppfatningen at det å arbeide mot organisert kriminalitet har vært og er et spennende felt, men er nå preget av slitne folk som har hatt alt for mye å gjøre over langt tid. Gruppene oppleves som slitne og nedkjørte både på påtale og på etterforskningssiden. Som en uttrykte det: "Det går ikke å omorganisere seg vekk fra mangel på ressurser" (side 47).

1.3 Oppfølging av inspeksjonsrapporten

Oslo statsadvokatembeters rapport er fulgt opp av distriktet i forbindelse med utarbeiding av en helhetlig tiltaksplan for forbedring av resultatene i straffesaksbehandlingen. Vi har gått nøye gjennom rapporten og plukket ut alle oppfølgingspunkter. Disse følges opp gjennom i tiltak innarbeidet i planen.

Foruten de påpekninger som ble gjort i Oslo statsadvokatembeters rapport, er også tilbakemeldinger fra POD etter første tertialrapportering innarbeidet i planen. Planen ble oversendt Oslo statsadvokatembeter i forbindelse med styringsdialogmøte i POD 20. august d.å, og etter anmodning på ny etter siste kvartalsmøte med Oslo statsadvokatembeter. Tiltaksplanen følger som vedlegg til dette brevet.

1.4 Kommentar til de kritiske anmerkningene

De kritiske anmerkningene oppleves å være av et slikt omfang og innhold, at det kan være vanskelig å trekke frem enkelte av disse. Hele rapporten og bærer preg av å ha et noe urealistisk ambisjonsnivå for når en normaltilstand kan forventes. Noen av anmerkningene kan oppfattes som kritikk av Nærpolitireformen.

Vi deler synet om at den geografiske delingen av fagområdene og plasseringen på flere geografiske steder er krevende. Dette er imidlertid dels en konsekvens av den omstilling som er gjennomført, nærhet til involverte i straffesakene/tingrettene, men langt viktigere kravet om at Nærpolitireformen ikke skulle bli en sentraliseringsreform.

Inspeksjonsrapporten retter en bekymring knyttet til manglende spesialkompetanse i jourseksjonen. Situasjonen vi nå har etter at jourseksjonen er etablert, gir oss en langt bedre beredskap innen etterforskning og påtale enn hva de tre tidligere politidistriktene hadde. En slik beredskap har aldri tidligere vært etablert. Øst politidistrikt har prioritert å bemanne jourseksjonen med erfarne politijurister. I de tilfellene behovet for spesialkompetanse utover den kompetansen disse innehar oppstår, må dette behovet dekkes som tidligere.

Vi er selvfølgelig selv bekymret over den svært negative utviklingen av restanser. Plan for gjennomføring av forbedringstiltak er utarbeidet. Se for øvrig pkt. 2.1.1.

Fag- og opplæringsansvarlige er gitt ansvar for oppfølging av tidligere utsendte direktiver m.v.

Under henvisning til harmonisering av fristberegning av tilrettelagte avhør, vises det til punkt 2.1.10.

Øvrige anmerkninger er i det alt vesentlige dekket av straffesaksinstruksen eller besvart i andre deler av dette brevet.

1.5 Kommentarer til de konkrete anbefalingene

Under følger de konkrete anbefalingene fra Oslo Statsadvokatembete med statuskommentarer.

1.5.1 Utarbeide skriftlig tidsplan for implementeringen av FSI/Jourseksjon

En slik plan forelå også på inspeksjonstidspunktet. Planen er i tiden fra inspeksjonen og frem til i dag revidert og justert i tråd med de erfaringer som er gjort. Fremdriften er i tråd med planen, og hele politidistriktet vil være koblet opp mot FSI i løpet av oktober 2018.

1.5.2 Etablere skriftlige rutiner for overføring av saker fra FSI/Jourseksjon til ansvarlig etterforskningsenhet og påtaleansvarlig

Rutinene for dette fremgår nå av politidistriktets straffesaksinstruks, som trådte i kraft fra 09.04.18. Det er videre utarbeidet ytterligere detaljerte rutiner som fortløpende revideres etter de erfaringer som gjøres.

1.5.3 Etablere enhetlige rutiner for håndtering av eksisterende porteføljer både ved intern rekruttering og ved implementering av ny saks- og trekkinstruks.

Saks- og trekkinstruks er innarbeidet i straffesaksinstruks for Øst politidistrikt. Da inspeksjonen ble gjennomført var instruksen i all hovedsak ferdig. Det ble gjort kjent for statsadvokatene under inspeksjonen, uten at de ønsket dokumentet. Instruksen er i etterkant oversendt Oslo statsadvokatembeter.

1.5.4 Etablere porteføljekontroll, herunder legge til rette for at den enkelte påtaleansvarlige har tid og kapasitet til å drive etterforskningsledelse og til å påtaleavgjøre. I den forbindelse også legge til rette for oppfølging av saker etter 040-kode og d-listene. I tillegg må distriktet ha en plan for restansenedbygging.

Det er laget egne tiltak for porteføljestyring på ledernivåene i både Felles enhet for påtale (FP) og Felles enhet for etterretning og etterforskning (FEE). Det er i tillegg laget egne tiltak for ukentlige rapporteringsrutiner på produksjon og portefølje fra medarbeider til nærmeste leder i begge organisasjonene (se tiltak 2, 3, 7, 8, og 9)

1.5.5 Sikre klare føringer for hvem som skal etterforske hva og med hvilke ressurser. I den forbindelse foreta en evaluering av saks- og trekkinstruks for å sikre at den fungerer etter hensikten.

Dette fremgår nå av politidistriktets straffesaksinstruks. Straffesaksinstruks ble revidert den 19.07.18. Distriktet har etablert faste prioriteringsmøter mellom etterforskningsenhetene og påtale, jfr. tiltaksplanen pkt. 2 og 3.

1.5.6 Sikre at medarbeiderne har tilstrekkelig kompetanse innenfor sitt fagfelt, herunder utarbeide kompetanseplaner for den enkelte.

Utarbeidelse av kompetanseplaner for seksjoner og avsnitt, vil bli gjennomført i et samarbeid med stab for HR/HMS i løpet av høsten 2018.

2 BESKRIVELSE AV SITUASJONEN I DAG

2.1 Straffesaksbehandlingen

Distriktet har i 2. tertial, som i 1. tertial, svake resultater på de fleste indikatorer i straffesaksbehandlingen. Antall registrerte anmeldelser totalt i Øst var høyere enn antall avgjorte saker både i første og annet tertial 2018, og distriktet har bygget ytterligere restanser i T2.

	T1 2017	T2 2017	T1 2018	T2 2018
Anmeldelser	14 749	30 437	13 767	29 197
påtaleavgjørelser	13487	28 014	12342	28 273
Differanse anmeld./avgj.	1262	2423	1425	924

JUS063 og JUS306

Vi ser imidlertid en svak forbedring for september:

I perioden 1. til 27. september ble det registrert 3943 nye saker.

I samme periode ble det avgjort 4100 saker (positive og negative påtaleavgjørelser).

2.1.1 Restanser

Restanser					Prosentvis endring fra:		
	jun.17	des.17	T1 apr.18	aug.18	jui.17	des. 17	T1 apr. 18
3-6 mnd	2170	2224	2701	2 690	24 %	21 %	0 %
etterforsker	979	1 078	1 223	1 363	39 %	26 %	11 %
påtale	1 144	1 137	1 398	1 271	11 %	12 %	-9 %
koordinering	47	9	80	56	19 %	522 %	-30 %
6-12 mnd	1 918	2 201	2639	3 065	60 %	39 %	16 %
etterforsker	768	951	1 017	898	17 %	-6 %	-12 %
påtale	1 098	1 246	1 571	2 118	93 %	70 %	35 %
koordinering	52	4	50	49	-6 %	1125 %	-2 %
>12 mnd	772	940	1372	1 585	105 %	69 %	16 %
etterforsker	311	488	650	316	2 %	-35 %	-51 %
påtale	439	449	708	1 247	184 %	178 %	76 %
koordinering	22	3	14	22	0 %	633 %	57 %
>3mnd	4 860	5 365	6712	7 340	51 %	37 %	9 %
etterforsker	2058	2517	2 890	2 577	25 %	2 %	-11 %
påtale	2 681	2 832	3 677	4 636	73 %	64 %	26 %
koordinering	121	16	144	127	5 %	694 %	-12 %

Restansesituasjonen i politidistriktet har hatt en negativ utvikling etter oppstart av ny organisasjonsstruktur 1. juni 2017. Denne utviklingen har fortsatt inn i 2018. Økningen er størst i de eldste sakene. Antall saker over 12 mnd. har økt med 105 %, mens saker eldre enn 3 mnd. har økt med 51 % i samme periode. Situasjonen er svært lik som ved første tertialrapportering, og de aller fleste av de utfordringene vi da sto overfor i T1 er fremdeles aktuelle.

Svak nedgang i restanser i september:

I perioden 01.09 – 27.09.18 er det er en reduksjon i antall restanser over tre måneder på **319 saker**. Antall restanser over tre måneder er i dag 7059 saker.

I samme periode er antall restanser over 12 måneder redusert med **112 saker**. Antall restanser over 12 måneder er nå 1473 saker.

En langvarig negativ utvikling er stanset og vi ser en svak positiv utvikling, dog over kort tid. I tillegg er antall avgjorte saker høyere enn registrerte anmeldelser i samme periode.

Bemanning

Vi rapporterte i 1. tertial at omorganisering av politidistriktet har krevd mye av ledernes kapasitet, på bekostning av den løpende oppfølgingen av straffesaksbehandlingen. Dette er en utfordring som fortsatt gjør seg gjeldende. Betydelig kapasitet medgår fortsatt til rekrutteringsarbeid.

- Rekrutteringsprosesser til lederstillinger i påtale er iverksatt eller gjennomført.
- Ny leder av Felles påtale er på plass, men dette har medført ledighet i stilling som seksjonsleder.
- Tilsetting i allmennavsnitt Romerike har videre medført ledighet på Grålum. Seksjonsleder på straffesaksavsnittet har sluttet og rekruttering til stillingen pågår.
- Vi har p.t. to ubesatt seksjonslederstillinger, og en ledig avsnittslederstilling. Dette har medført kjeder av fungeringer i lengre tid, liten kontinuitet og mye tid benyttet til ansettelsesprosesser.
- Det er etter gjeldende bemanningsplan 111 faste juriststillinger og 5 ekstraordinære, midlertidige stillinger. Totalt 116 juriststillinger. Av disse er 10 ubesatte og fire er ansatt med har ikke tiltrådt ennå.
- Det er fortsatt to jurister innbeordret til Politidirektoratet (POD), en til PHS og en i hospitering ved Oslo statsadvokatembeter.
- I tillegg er tre medarbeidere delvis sykmeldt.

Pr. 31.08.18 har FEE ca. 30 ubesatte politistillinger etter gjeldende bemanningsplan. Dette skyldes fortsatt utfordringer med å rekruttere, men også de økonomiske rammene for 2018. Sykefraværet i FEE var i andre tertial 2,93 %. Lederstrukturen for nivåene 3, 4 og 5 er i det alt vesentlig etablert.

I begge enhetene hentes hovedvekten av rekrutteringen til spesialist- og lederstillinger internt, som følgelig utløser nye ledige stillinger.

Oppfølgingstiltak

Vi rapporterte i 1. tertial at kontroll og oppfølging av straffesaksbehandlingen ikke har vært tilstrekkelig strukturert og forankret i faste rutiner etter at ny organisasjon ble iverksatt. I løpet av 2. tertial har vi utarbeidet en omfattende plan for styring av straffesaksbehandlingen og nedarbeiding av restanser. Planen ble oversendt i forbindelse med styringsdialogmøtet 20. august (se eget dokument)

Hovedtiltakene 2, 3 og 37 samt tiltak som understøtter disse, ble iverksatt i et todagers arbeidsmøte 6. -7. september, der alle ledere i påtale og etterforskning på nivå 2, 3 og 4 deltok. Det ble under møtet utarbeidet konkrete avtaler mellom geografiske etterforskningsenheter og respektive allmennavsnitt i FP, og mellom FEE og spesialavsnittene i FP, om praktisk gjennomføring av tiltakene. Målet med tiltakene er ferdigstilling og avgjørelse av de eldste sakene.

De øvrige tiltakene, inkludert intensjoner og forpliktelser knyttet til disse, ble gjennomgått i møtet. Både kortsiktige og langsiktige tiltak i tiltaksplanen implementeres fortløpende i de ulike lederlinjene. Vi forventer å se resultater av arbeidet allerede i oktober.

2.1.2 Kvalitet i straffesaksbehandlingen

I inspeksjonsrapporten har det i liten grad fremkommet negative bemerkninger til kvaliteten i straffesaksbehandlingen, og temaet er heller ikke særskilt tatt opp i Riksadvokatens brev av 7. september. Riksadvokant uttrykte imidlertid bekymring om kvalitetsnivået i straffesaksbehandlingen i Øst politidistrikt under embetets kommentarer til inspeksjonsrapporten i NRK Dagsrevyen, dette finner vi naturlig å kommentere. her.

Oppklaringsprosenten, som er en god kvalitetsindikator i straffesaksbehandlingen, både generelt og på prioriterte områder, har hatt en positiv utvikling og ligger betydelig over landsgjennomsnittet i Øst politidistrikt.

Oppklaringsprosent	2016		2017		2018 (per august)	
	Øst	nasjonalt	Øst	nasjonalt	Øst	nasjonalt
Generell	57,9	53,3	57,2	52,6	58,9	52,5
Sedelighet	59,0	63,4	58,1	60,7	85,9	67,4
Vold	59,3	56,2	61,5	55,7	67,0	58

Det er likevel sterkt beklagelig at ferdigstilling av straffesakene tar for lang tid og den ulempe dette medfører for alle involverte. Lang saksbehandlingstid i seg selv svekker kvaliteten i straffesakene og distriktet har, som det fremgår, iverksatt en rekke forbedringstiltak.

Politidistriktet har fått gode tilbakemeldinger fra alle overordnede instanser, i behandlingen av nettovergrep og seksuelle overgrep mot barn. Dette gjelder både prioritering av sakstypen, metodeutvikling, gjennomføring, fremdrift og kvalitet.

2.1.3 Prioriterte saksområder

Prioriterte saksområder	T1			T2 (hittil i år)		
	Reg. anm.	Påt.avgj.	Diff.	Reg. anm.	Påt.avg	Diff.
Voldtekt (forn. > 14 år) JUS063	53	58	-5	121	144	-23
Seksuell omgang og voldtekt forn. <14 år	98*	19	79	192*	64	128
Seksuelle overgrep forn. 14 – 16 år	55	8	47	104*	36	68
Andre seksuelle overgrep forn. < 16 år	90	32	58	129*	463**	-334
Vold i nære relasjoner (JUS063 og 306)	189	84	105	361	241	120
Prioriterte voldssaker (JUS603 og PSV)	150	120	30	285	260	25
Ungdomssaker, mist. < 18 år (JUS613 og PSV)	785	854	-69	1457	1550	-93

*Op. Os

** Op. Sandra

Tabellen viser at det ble avgjort flere voldtektssaker enn det ble registrert, både i første og andre tertial.

Vi registrerer derimot betydelig flere voldtektssaker der fornærmede er under 14 år, enn det vi avgjør. Denne store økningen i antall anmeldelser skyldes registrering av saker i den omfattende nettovergrepssaken "Operasjon Os. Denne saken alene utgjør 106 av de registrerte voldtektene av barn hittil i år. Saken omfatter også 57 overgrep mot fornærmet mellom 14 og 16 år, og 24 andre seksuelle overgrep mot barn under 16 år.

Det store antall påtaleavgjørelser i porteføljen "Andre seksuelle overgrep forn. < 16 år" er utløst av at "Operasjon Sandra", som er den andre store nettovergrepssaken distriktet har jobbet med, nå er påtaleavgjort. Denne saken påvirker også resultatet på påtaleavgjorte voldtektssaker, både mot barn og voksne.

Av de øvrige tallene i tabellen fremgår det at distriktet hadde en økning i restansene på prioriterte voldssaker første tertial. Denne tendensen er snudd i andre tertial, som isolert viser en liten nedgang. Det er likevel fortsatt en total økning i restansen på 25 saker fra årsskiftet.

For ungdomssakene har betydningen av dedikerte jurister gjort seg gjeldende. Sakene håndteres fortløpende og det har ført til en reduksjon i restansene både i første og andre tertial.

2.1.4 Endringer i sammensetningen av porteføljer T1 og T2 (hittil i år)

Krimtype	Antall saker i år	Andel i år	Endring 1 år	Endring 5 år
Økonomi	2493	8 %	9 %	352 %
Vinning	8632	29 %	-7 %	-38 %
Vold	2929	10 %	3 %	25 %
Sedelighet	1337	5 %	58 %	290 %
Narkotika	2754	9 %	-19 %	-42 %
Skadeverk	1256	4 %	-5 %	6 %
Miljø	124	0 %	53 %	9 %
Arbeidsmiljø	68	0 %	10 %	19 %
Trafikk	5466	18 %	-8 %	-8 %
Annen	3342	11 %	-6 %	-24 %
Undersøkelsessaker	1310	4 %	9 %	6 %

Kilde PSV monitor

Den generelle trenden i porteføljen er som i 1. tertial, at vi har en sterk økning i den delen av saksporteføljen som er mest ressurskrevende. Dette er også den delen av porteføljen som krever mest spesialisert kompetanse innen seksualforbrytelser, økonomi, miljø, arbeidsmiljø og vold i nære relasjoner.

Samtidig har vi, som i 1. tertial, en betydelig reduksjon i registrert narkotikakriminalitet. En etter hvert langvarig trend der vinningskriminalitet reduseres, forventes å fortsette. Øst politidistrikt ligger omtrent på gjennomsnittet for landet i forhold til andel økonomi og miljø saker i porteføljen.

Andel sedelighetssaker av totalporteføljen ligger på ca. 2,5 % på landsbasis, mens vi i Øst ligger på 5 % i annet tertial. Hovedårsaken til avviket er de store nettovergrepssakene som etterforskes i distriktet, og som alene utgjør nærmere halvparten av alle anmeldte voldtekter med fornærmet under 14 år og alvorlige overgrep mot barn.

Distriktet har hatt flere store nettovergrepssaker de siste årene. Det har kontinuerlig vært en eller flere nettovergrepssaker til behandling. Det er grunn til å tro at vi fortsatt vil avdekke denne typen kriminalitet i tiden fremover.

Per 1. tertial ble 12 342 saker påtaleavgjort. I 2. tertial er det avgjort 15 931 saker, som gir en økning i antall påtaleavgjørelser med 29 % sammenliknet med 1. tertial.

Det har over tid vært en høy og jevn økning i anmeldte seksualforbrytelser, og vi har foreløpig ikke sett tegn på at denne trenden er i ferd med å endre seg. Vi påregner derfor et fortsatt høyt trykk på dette området resten av året. Tilsvarende forventning gjelder utviklingen i anmeldt vold i nære relasjoner.

Selv om økningen ikke har vært like stor for økonomisk kriminalitet, har vi også en jevn økning på dette området. I betraktning av satsningen på arbeidslivskriminalitet er det grunn til å forvente at denne trenden også vil fortsette.

Dreiningen i porteføljen utfordrer distriktet på spesialistkapasitet, både på etterforskning- og påtalesiden. I likhet med vårt distrikt, arbeider også nabodistriktene og særorganene for å øke kapasiteten innenfor disse prioriterte områdene. Dette medfører underskudd på kvalifiserte medarbeidere, og gjør det utfordrende å fylle opp ledige stillinger. Situasjonen fører også til økt mobilitet blant kvalifiserte jurister og etterforskere samt press på lønn.

2.1.5 Voldtekt (fornærmet over 14 år)

Voldtekt (forn. > 14 år)	T1 17	T2 17	T1 18	T2 18
Reg. anmeldelser	55	107	53	121
Påtaleavgjort oppklart (avgjort totalt)	21		19	62 (144)
Saksbehandlingstid oppklarte	165		288	256

JUS063, JUS306 og PSV

Pr. 1 tertial 2018 var antall anmeldelser av voldtekt omtrent likt som i samme periode i 2017. I 2. tertial er antallet 13 % høyere enn på samme tid i 2017 (121 mot 107 saker). Økningen er ikke oppsiktsvekkende stor, men bekrefter at antall anmeldelser fortsetter å stige. Det er vanskelig å trekke frem enkeltfaktorer som kan forklare økningen, men hovedgrunnen antas å ha sammenheng med det fokuset som har vært på saksområde de siste årene. Det er fortsatt grunn til å tro at flere anmelder slike overgrep nå enn tidligere, noe som er en ønsket og gledelig utvikling

Pr. 1. tertial var saksbehandlingstiden for oppklarte voldtektssaker 288 dager (stigende). Saksbehandlingstiden ved utløpet av august er redusert til 256 dager. Den høye saksbehandlingstiden skyldes at vi har en betydelig restanse, herunder saker over 12 mnd. Avgjørelse av de eldste sakene er en av flere prioriteter og dette påvirker saksbehandlingstiden negativt. Distriktet vil fortsette arbeidet med den eldste delen av porteføljen. Det er derfor grunn til å tro at saksbehandlingstiden fortsatt vil stige frem mot jul.

IPA voldtektssaker over 14 år	T1	T2	T1	T2	T1	T2
	>3	>3	>6	>6	>12	>12
Etterf.	86	49	61	29	36	14
Påtale	51	59	38	48	14	25
totalt	137	108	99	77	50	39

Antall restanser når det gjelder voldtektssaker *over tre måneder* er redusert noe fra første tertial. Restansene i etterforskningsfasen eldre enn tre måneder er redusert kraftig, samtidig som antall saker i påtalefasen har økt. Restansen som i forrige tertial lå i etterforskningsfasen er ferdigstilt og i stor grad flyttet til påtalefasen. Ett tiltak har vært å føre voldtektssaker over fra SO til allmennseksjonen for å øke kapasiteten. Dette har gitt noe, men ikke tilstrekkelig effekt.

Vi har vært gjennom en periode med store endringer og omstillinger, også med hensyn til overføring av saksansvar. Voldtektssaker av voksne er fordeles nå etter ny trekkinstruks og det er fremdrift i denne sakskategorien. Det er fortsatt for mange saker som har liggetid, men vi mener å se en bedring på dette siden 1. tertial, selv om sommeren er en periode med noe mindre aktivitet. For å øke fremdriften i sakene er det siden 1. tertial gjennomført fulle porteføljegjennomganger og enkelte restanseaksjoner innenfor saksområdet er utført.

Pr. 4.9.18 ligger totalt 75 voldtektssaker til etterforskning i Øst pd. Seks av sakene ligger ved de to geografiske enhetene (GDE) og fullføres der, mens de øvrige ligger på avsnittet for seksuallovbrudd og vold mot barn i FEE. Ni av sakene er over 12 måneder. Disse er gjennomgått, prioritert og plan for ferdigstillelse er utarbeidet. Dette er en klar forbedring siden 1. tertial, både hva gjelder antall og fokus.

Målet er at det pr. 31.12 18 ikke skal være voldtektssaker over 12 måneder på etterforsknings- eller påtalestadiet i Øst politidistrikt.

2.1.6 Seksuell omgang og voldtekt av barn under 14 år

Seksuell omgang og voldtekt forn. <14 år	T1 17	T2 17	T1 18	T2 18
Reg. anmeldelser	32	66	98	194
Påtaleavgjørelser	21		19	64 (48)

Ved utgangen av 2. tertial er det registrert 194 saker mot 66 på samme tid i 2017. Dette er en økning på ca. 194 %. I hele 2017 ble det totalt registrert 108 saker. I 2. tertial er det registrert 85 nye saker mot 34 i samme periode i 2017. Økningen skyldes i stor grad fokus på nettovergrepssaker og spesielt Operasjon Os, som omfatter 106 saker i denne kategorien.

IPA voldtektssaker barn under 14 år	T1	T2	T1	T2	T1	T2
IPA voldtektssaker barn u 14	>3	>3	>6	>6	>12	>12
Etterforskning	23	116	15	25	2	1
Påtale	19	13	14	13	5	9
totalt	42	129	29	38	7	11

Redegjørelse for status og fremdrift i IPA 12 voldtekt og andre seksuelle overgrep mot barn under 14 år (etterforskning/påtale)

På etterforskningsstadiet ligger det nå kun en sak i kategorien *voldtekt av barn under 14 år*, som er over ett år. Saken gis prioritet i kommende tertial og gjenstående etterforskningskritt og dato for ferdigstillelse er satt. Det er videre fem saker med *utuktig omgang av barn under 14 år* som er over ett år. Disse behandles etter gammel straffelov og har i hovedsak eldre gjerningstidspunkt.

Av tiltak er det først og fremst nedsettelse av en fast etterforskningsgruppe med egen etterforskningsleder av nettovergrepssaker (Operasjon Os), som har gitt effekt. Dette gir en god og effektiv fremdrift. Det opprettes raskt nye saker som avdekkes under etterforskningen, som igjen gir økte resultater. Vi ser også at vi i stor grad evner å benytte kompetansen fra Operasjon Sandra og Operasjon Os inn i andre tilsvarende saker av mindre omfang. Vi ansetter nå en egen etterforskningsleder innen nettovergrep. Vi har i tillegg etablert egne fagkontakter for elektroniske/digitale spor på det samme fagfeltet. Vi mener at disse tiltakene vil motvirke at sakene blir gamle på grunn av begrenset kapasitet på sikring og bearbeidelse av digitale bevis.

Restanseporteføljen er noe redusert i påtalefasen når det gjelder voldtekt og andre seksuelle overgrep mot barn under 14 år. De eldste restansene har imidlertid økt. For disse sakene, i likhet med voldtektssakene, er det distriktets klare ambisjon å ikke ha saker over 12 måneder i porteføljen ved årsskiftet. For nærmere beskrivelse av tiltak vises til vedlagt tiltaksplan pkt. 2, 4, 38, 39, 40 og 45.

Saksbehandlingstid voldtekt og seksuell omgang med barn under 14 år			
T1 17	T2 17	Per 31.12.17	T2 18
228		192	168

Saksbehandlingstiden er redusert fra årsskiftet (Saksbehandlingstid for oppklarte saker er ikke tilgjengelig for 1. tertial pga. feil i JUS306). Fortsatt fokus på avgjørelse av de eldste sakene medfører stor risiko for at distriktet ikke vil innfri kravet til saksbehandlingstid inneværende år, da disse er blant de mest ressurskrevende sakene vi har.

Oppklaringsprosent voldtekt og seksuell omgang med barn under 14 år			
T1 17	Per 31.12.17	T1 18	T2 18
78 %	75 %	17 %	75 %

Oppklaringsprosenten er ved utgangen av august på samme nivå som ved årsskiftet. Det dramatiske fallet første tertial skyldes at få saker (19) ble avgjort, og at et flertall av disse endte med kode som ikke teller oppklart. Et relativt beskjedent nominelt antall saker vil ha stor effekt på oppklaringsprosenten, når totalantallet er lite.

Seksuell omgang med barn 14-16 år, seksuell handling og seksuell krenkende adferd overfor barn under 16 år

Reg. anmeldelser	T1 17	T2 17	T1 18	T2 18
Seksuelle overgrep forn. 14 – 16 år	7	22	55	104
Andre seksuelle overgrep forn. < 16 år	242	192	90	129
Påtaleavgjort - avgjort totalt (oppklart)				
	T1 17	T1 18	T2 18	
Seksuelle overgrep forn. 14 – 16 år	7	8	36 (33)*	
Andre seksuelle overgrep forn. < 16 år	32	32	463 (415)*	

*Hovedsakelig saker fra Operasjon Sandra

Antall påtaleavgjorte saker i 2. tertial er langt høyere enn antall registrerte anmeldelser i samme periode. Hovedtyngden av disse sakene er delsaker i Operasjon Sandra. Sakene er registrert som anmeldt over en lengre periode, men avgjort samtidig. En stor andel av anmeldelsene hittil i år henføres til Operasjon Os, hvor det er registrert 57 saker for overgrep mot barn 14-16 og 27 saker for andre seksuelle overgrep mot barn under 16 år.

IPA seksuelle overgrep mot barn (uten voldtekt)	T1	T2	T1	T2	T1	T2
	>3	>3	>6	>6	>12	>12
Etterforsker	202	160	153	71	37	12
påtale	56	81	44	70	26	41
totalt	258	241	197	141	63	53

Når det gjelder seksuelle overgrep mot barn, er det en positiv utvikling i restanseporteføljen i alle alderssegmenter, særlig på etterforskningsstadiet. Det er også i denne porteføljen et stort antall saker som er ferdig etterforsket fra første tertial, og som i annet tertial gjenfinnes på påtalestadiet. Det jobbes med ulike tiltak for å øke kapasiteten på påtalestadiet i 3. tertial. Saker over 12 mnd. i etterforskningsfasen er redusert med 25 saker. Det er en økning på påtalestadiet, men kun på 15 saker, slik at den totale restansen likevel er redusert noe.

Konkrete tiltak og forventet effekt av disse

Saker til etterforskning i denne kategorien er fortsatt for høyt. Det er likevel kun et fåtall saker i denne kategorien som er over ett år. Det er iverksatt tiltak med å øke kapasitet og kompetanse på etterforskere og dette er blitt betydelig mer stabilt i 2. tertial sammenlignet med 1. tertial. Det er videre etablert økt kapasitet på digitale spor/elektroniske spor gjennom egne fagkontakter på avsnittet for seksuallovbrudd og vold mot barn.

Det vil også i 3. tertial være behov for å prioritere blant de prioriterte sakene. Det er enighet om at prioriteringen for perioden skal være voldtekt og alvorlige seksuelle overgrep mot barn og voldtekter mellom voksne. Det vises også på dette punktet til tiltak beskrevet i tiltaksplanen, særlig pkt. 38 flg.

2.1.7 Oppsummering seksuallovbrudd

Etterforskning

Antall sedelighetsaker øker i Øst politidistrikt. Pr 2. tertial er det registrert 1337 saker, som er en økning på 57,7 %, sammenlignet med samme tidspunkt i 2017.

Det ligger totalt 30 saker til etterforskning innen samlekategori seksuallovbrudd, som er eldre enn 12 mnd. Tiltakene som er iverksatt har gjort at vi har bedre kontroll på porteføljen og bedre fremdrift i sakene sammenlignet med 1. tertial. Det er likevel fortsatt en bekymring for dette området, da vi ser at vi må benytte etterforskningsressurser fra andre enheter for å avhjelpe. Dette kan tyde på at det fortsatt ikke er tilstrekkelig bemannet til å håndtere egen saksportefølje. Det er fortsatt usikkerhet knyttet til dette, da porteføljen fortsatt inneholder saker som etter ny straffesaksinstruks ikke skal ligge til dette avsnittet på FEE. For å kunne ha en mer berettiget oppfatning av riktig kapasitet blir det derfor i 3. tertial viktig å redusere restanseporteføljen for å komme ned på en mer riktig sammensetning av porteføljen i forhold til ny straffesaksinstruks.

I tillegg til at FEE selv har et betydelig fokus på restansarbeid, skal det i 3. tertial overføres saker som ligger til etterforskning i avsnittet for seksuelle overgrep og vold mot barn (familievold) i FEE, til GDE (i henhold til ny straffesaksinstruks). Dette vil redusere saksantallet i spesialistmiljøet i FEE og vil bidra til økt kapasitet til å prioritere de prioriterte sakene innen seksuallovbrudd og vold mot barn i FEE. Det er forventning om at dette vil gi økt fremdrift og at porteføljen i løpet av 3. tertial reduseres. Det er i dag et betydelig arbeidspress på avsnittet, noe som må følges tett opp fremover for å unngå at dette vedvarer over tid.

Vi ser at det er potensiale for å avdekke flere gjerningsmenn og fornærmede i flere av sakene, men at dette fortsatt begrenses av kapasitetshensyn. Forventet utvikling i 3. tertial er usikkert, men vi ser at sakstilfanget fortsatt er stort og det forventes at vi fortsatt vil ha et stort antall saker i porteføljen, som igjen vil gi seg utslag i lang saksbehandlingstid i 3. tertial.

Tiltakene som er gjennomført og som det jobbes kontinuerlig med, er å ha kontroll og oversikt over porteføljen samt jobbe godt med rekruttering (riktig kapasitet og kompetanse). Vi jobber med eierskap til porteføljen som ett av flere tiltak. Vi ser også nærmere på et forbedret samarbeid i vekslingen mellom etterforsker og påtalejurist, når sakene er ferdig etterforsket og skal oversendes. Det jobbes konkret med å etablere faste og gode møtepunkter mellom seksjonsledere og avsnittsledere på FEE/FP. Vi ønsker i større grad enn i dag å ha en felles prioritering av saker og en tydelig felles og forutsigbar plan for fremdrift mellom påtale og etterforskning på enkeltsaker.

Det er utarbeidet skriftlige samarbeidsavtaler på avsnitts- og seksjonsledernivå på tvers av FP og FEE. Samarbeidsavtalene inneholder alt fra møtehyppighet, hvem som er ansvarlig for møtene, fast agenda for møtene, hvilke saker som skal prioriteres i porteføljen kommende periode, hva som skal utføres, dato for ferdigstilling og oppfølging av det man ble enige om i forrige møte. Vi tror dette tiltaket vil gi bedre fremdrift og gi større mulighet for å prioritere blant de prioriterte sakene.

Etterforskningsledere er ansatt og de fleste har nå kommet på plass. Vi jobber med å utvikle rollen i forhold til gruppeleder i tråd med nasjonale kompetansekrav. Dette arbeidet er ikke

ferdig, men vi mener å se flere positive effekter med etterforskningslederne, blant annet at det blir flere å delegere oppgaver til og flere som tar ansvar i straffesakene.

Vi jobber fortsatt med innhold i saksmottaksmøter og flytting av saker mellom avsnitt og grupper for å sikre at de riktige sakene får riktig prioritet, tilstrekkelig fremdrift og blir ferdigstilt.

Kvalitetsheving jobber vi blant annet med gjennom å prioritere OÅO og legge faglige diskusjoner inn her. Vi skal i løpet av 3. tertial starte opp med evaluering av straffesaker for å se om vi jobber formålstjenlig og effektivt.

For å skape mer stabilitet, samt forsøke å rekruttere erfarne etterforskere til fagfeltet, har lønn vært brukt som ett av flere virkemidler over en lengre periode nå. Tiltaket har gitt en positiv effekt – god kompetanse er rekruttert og større stabilitet er oppnådd. Vi ser at vi nå i større grad klarer å rekruttere og beholde etterforsker i pb 2 og 3. Seksuallovbrudd og vold mot barn/familievold var det mest krevende fagfeltet å rekruttere kompetanse til innenfor FEE. Dette har nå endret seg betydelig, men vi ser at vi har de samme utfordringene innen fagfeltene øko/miljø, arbeidslivskriminalitet, digitalt politiarbeid og organisert kriminalitet.

I det lokale lønnsoppgjøret 2018 er det fra arbeidsgivers side besluttet at spesialistmiljøer innen etterforskning, som det er særskilt vanskelig å rekruttere til, skal være ett av få satsningsområder. Erfaringene fra seksuallovbrudd viser at det fortsatt er behov for å skape større lønnsforskjeller mellom operativ tjeneste og etterforskning, hvis en skal klare å rekruttere og beholde god kompetanse innen de spesialiserte etterforskningsmiljøene i FEE.,

Vi har likevel nå en situasjon der et større antall TA avhørere går ut i permisjoner eller har fått stilling på Kripos/andre. Dette vil utfordre oss i perioden frem til vi får utdannet nye våren/sommeren 2019. Vi har nå åtte medarbeidere som går på TA studiet (Tilrettelagt avhør) og to som er i slutfasen på SA (sekvensielle avhør).

Spesialister innen fagfeltet SO, vold mot barn og familievold, er begrenset i Østlandsområdet og dette er krevende i en tid hvor "alle" nærliggende politidistrikt bygger opp kapasitet og kompetanse innenfor det samme fagfeltet. Det oppleves spesielt utfordrende at særorganene på samme tid rekrutterer mye av den samme kompetansen. Det er krevende å bygge opp prioriterte kompetanseområder, når kompetansen det skal bygges opp rundt, rekrutteres av andre og da spesielt særorganene.

Distriktet er fortsatt i omstilling og det foregår prosesser med flytting til og leting etter ledige lokaler. Dette forstyrrer produksjonen og det brukes fortsatt mye energi på dette.

Påtale

Vi rapporterte i 1. tertial at distriktet har hatt høy turnover blant juristene og hatt vakante stillinger siden begynnelsen av 2016. Dette har særlig gjort seg gjeldende ved avsnitt for seksuelle overgrep og vold, samt seksuelle overgrep mot barn. I tillegg til at medarbeidere har sluttet, har vi også hatt stor mobilitet internt mellom avsnitt og seksjoner i ny organisasjonsstruktur. Dette har medført betydelig kapasitetstap i form av vakanser og opplæring. Denne situasjonen er med få unntak også gjeldende nå, ved utgangen av 2. tertial.

Utfordringene med å rekruttere kvalifiserte påtalejurister til spesialavsnittene vedvarer, og vi erfarer at det er generell knapphet på spesialkompetanse, særlig innen seksuelle overgrep. Vi har fortsatt ikke lyktes i å få full bemanning ved avsnittet. Ved forrige rapportering var tre

stillinger som gruppeledere ved avsnittet ubesatt som følge av sviktende søkergrunnlag. Vi har nå klart å rekruttere en gruppeleder, som tiltrer om to måneder.

Ved rekruttering i august ble det utlyst 12 stillinger (tre gruppeledere, sju politiadvokat 2 og to politiadvokater.) Her er netto tilførsel fra allmennavsnittet og fra eksternt hold, fire jurister. For øvrig endte utlysingsrunden ut i internt opprykk på avsnittet for tre jurister, hvilket medfører at vi fortsatt forsøker å rekruttere til ledige stillinger. Situasjonen er krevende idet avsnittet ikke er fullt bemannet, da det blir stort arbeidspress på færre jurister. Dette skaper slitasje, og avsnittet har hatt sykemeldinger relatert til arbeidssituasjonen gjennom hele året.

Når de nytilsatte juristene ankommer omkring desember vil avsnittet fortsatt ha fem vakante juriststillinger og to gruppelederstillinger (under forutsetning av at vi klarer å beholde de vi har).

2.1.8 Vold i nære relasjoner

Vold i nære relasjoner	T1 17	T2 17	T1 18	T2 18
Registrerte anmeldelser	143	296	189	361
Påtaleavgjort - avgjort totalt (oppklart)	36		84	241 (70)
Saksbehandlingstid oppklarte saker	152			227
Oppklaringsprosent	35		45*	29,0 %

*Per.31.12.17 JUS306 for T1ikke tilgjengelig

IPA Familievold	T1	T2	T1	T2	T1	T2
	>3	>3	>6	>6	>12	>12
Etterf.	188	143	104	94	78	35
påtale	192	266	152	235	35	124
totalt	380	409	256	329	113	159

Restansene innenfor vold i nære relasjoner på etterforskning går ned i 2. tertial Den totale restansen har imidlertid økt med 29 saker fra 1. tertial. Denne økningen er isolert sett beskjedent. Det er imidlertid grunn til bekymring at restanseporteføljen stadig blir eldre.

Ved utgangen av august var 39 % av restanseporteføljen over 12 mnd., og 42 % var 6-12 mnd. Restansene er redusert på etterforskning, men blitt flyttet over til påtalestadiet. Situasjonen skyldes først og fremst de utfordringene distriktet har med rekruttering til SO-feltet, jf. redegjørelse ovenfor. Det er i stor grad de samme juristene som har kompetanse på seksuelle overgrep og familievold. Familievoldssakene når ikke opp i prioritet mot seksuelle overgrep.

Oppklaringsprosenten har falt på dette saksområdet. Dette antas å skyldes at de sakene som åpenbart har dårlig bevissituasjon blir henlagt fortløpende, mens vi bygger restanser av saker som har potensial til å ende med positiv påtaleavgjørelse.

Det ligger nå 35 saker innen kategorien vold i nære relasjoner over 12 måneder til etterforskning. Dette er betydelig forbedring sammenlignet med 1. tertial. Det er opprettet til sammen fem egne familievoldsgrupper på avsnittet for seksuallovbrudd og vold mot barn. Hver gruppe har egen gruppeleder og etterforskningsleder. Det er foretatt en gjennomgang av porteføljen og de alvorligste sakene prioriteres.

I restansekategori 3-12 mnd. ligger totalt 65 saker til etterforskning på FEE. Sakstilfanget er betydelig og utfordrer den eksisterende kapasiteten. Dette er en av hovedårsakene til at det blir en lengre saksbehandlingstid enn ønsket. Tiltaket om faste prioriteringsmøter mellom FEE og FP er iverksatt for dette fagmiljøet også. Det samme er fokuset på rekruttering og kompetanse hvor lønn har vært ett av flere virkemidler. Fagmiljøet er i større grad enn i 1. tertialsatt seg, og vi har tro på at de iverksatte tiltakene vil gi ønsket effekt gjennom neste tertial.

2.1.9 Prioriterte voldssaker

Prioriterte voldssaker	T1 18	T2 18 (hittil i år)
Reg. anmeldelser	150	285
Påtaleavgjorte saker	120	260

Oversikten viser at det for prioriterte voldssaker er en liten nedgang i antallet mottatte anmeldelser i 2. tertial sammenlignet med 1. tertial. Samtidig har antallet avgjørelser i samme periode vært noen flere sammenlignet med 1. tertial, men allikevel færre enn innkomne saker. Økningen av restansene er 25 saker for 2. tertial.

Seksjonen i FP med hovedansvar for sakene, har det siste året erstattet en rekke erfarne jurister med nye jurister uten direkte påtaleerfaring. Disse har blitt lært opp og har tatt ansvar for en stadig større del av porteføljearbeidet. Det er et stabilt fokus på sakstypen og en ser en svak positiv tendens til at sakene også følges og styres bedre under etterforskningen. Dette gir grunn til å tro på fortsatt bedre resultater for neste periode.

2.1.10 Ungdomssaker

For ungdomssakene ser vi positiv effekt av at det er satt dedikerte jurister på sakene. Sakene håndteres fortløpende og det er ingen økning i restansene. Bekymringen her er knyttet til saksbehandlingstiden, særlig til forsinkelser som følge av manglende kapasitet til gjennomføring av bekymringssamtale.

Ungdomssaker (under 18 år)	T1			T2 (hittil i år)		
	Reg. anm.	Påt. avg.	Diff.	Reg. anm.	Påt. avg.	Diff.
Ungdomssaker, mist. < 18 år (JUS613 og PSV)	785	854	-69	1457	1550	-93

2.1.11 Tilrettelagte avhør

År	Follo	Romerike	Østfold	Øst
2013	126	160	66	352
2014	154	169	112	435
2015	192	284	199	675
2016	270	280	269	819
2017	345	466	449	1260
2018 per T2	230	195	270	695

Det er per utgangen av august gjennomført 695 tilrettelagte avhør. Dersom nivået holder seg stabilt, gir det en prognose for 2018 på 1042 avhør. Vi ser også en nedgang i antall avhør fra 1. til 2. tertial. Nedgangen skyldes flere faktorer. Det jobbes kontinuerlig med fokus på å prioritere de tilrettelagte avhørene og på å utføre andre etterforskningskritt i initialfasen for å få et best mulig beslutningsgrunnlag for vurderingen av TA. Det har også vært et noe lavere aktivitetsnivå gjennom sommermånedene i 2018.

TA fordelt pr. måned				
2018	ROMERIKE	FOLLO	ØSTFOLD	ØST
Januar	37	31	40	108
Februar	20	21	27	68
Mars	38	20	42	100
April	40	28	49	117
Sum T1	135	100	158	393
				0
Mai	37	29	48	114
Juni	23	27	31	81
Juli	14	18	17	49
August	21	21	16	58
Sum T2	95	95	112	302
Hittil i år T2	230	195	270	695

Andel avhør innenfor frist								
2018	Jan	Feb	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug
Antall TA	98	62	94	107	101	68	43	54
innen frist	19 %	26 %	20 %	20 %	25 %	62 %	63 %	48 %

Fra juni 2018 er det en positiv utvikling i antall TA avhør som er gjennomført innen frist. Nedgangen i august skyldes i hovedsak saker i Operasjon Os. I Operasjon Os vil det bli gjennomført ca. 50 TA i 2018. I Operasjon Sandra er det gjennomført til sammen 125 TA.

De gjennomgående årsakene til fristbrudd er fortsatt politiets egne ressurser, etterforsker/avhørsleder/avhører. Det jobbes kontinuerlig med stabilisering og en ytterligere forbedring av resultatene.

Det var tidligere ulik praksis mellom de gamle politidistriktene knyttet til TA. En felles instruks for TA er utarbeidet og innført der det spesielt er fokus på de faste, daglige møtene mellom etterforskere og jurist, hvor saker siste døgn vurderes og prioriteres. Videre er det avdekket forskjeller mellom de gamle tjenestestedene i praksisen på å beslutte TA. Dette utløste i april og mai tungt lederfokus med særskilt oppfølging av sakene samt deltagelse på møtene. Det er utarbeidet en felles sjekklister for vurdering av tilrettelagt avhør. Vi forventer at tiltakene over har effekt i et lengre perspektiv.

Det er fokus på å utdanne flere etterforskere i TA-kompetanse. Høsten 2018 starter sju etterforskere opp på PHS. Videre skal tre jurister delta på avhørslederstudiet høsten 2018.

I mai ble det iverksatt en beredskapsliste for påtalejuristene, for å sikre at det alltid er en jurist tilgjengelig for å gjennomføre avhør ved sykdom og andre uforutsette hendelser. Dette har hatt god effekt gjennom sommeren. Tjenestelistene for juristene er videre lagt om på avsnitt nord (Lillestrøm). Hovedgrepet er at saksjuristen etter en uke med sakstrekk har to uker med fast oppsatt tid til å avvikle TA. De avhør en tar som avhørsleder skal en også påtaleavgjøre. Dette grepet medfører at juristene har omkring 7-9 uker før neste sakstrekk. Dette er et konkret tiltak for å tilstrebe medarbeiderne får større kontroll over egen arbeidstid, og til å arbeide med restansene. Tilbakemeldingene har så langt vært positive

Øst politidistrikt har gått i dialog med Barnehuset i Oslo for å se på muligheten for å gjennomføre TA fra Romerike der. Dette vil redusere reisetid for ansatte på Lillestrøm vesentlig. En håper at dette kan iverksettes i løpet av høsten 2018.

Til tross for en liten nedgang, medfører fortsatt ressursuttaket til TA at kapasiteten til etterforskning og påtaleavgjørelse blir for liten, og en bygger restanser på andre prioriterte områder. Dette gjør seg særlig gjeldende når en har mange ubesatte stillinger.

2.1.12 Inndragning

Inndragning	Utbytte §34	Gjenstand §35	Utvidet, §34a	§67	§68	§69	SUM beløp
jun.17	21	142	4	37		584	9 270 659
T2 17	28	168	4	50		803	19 579 327
T3 17	46	188	5	80	1	1 206	34 345 513
T1 18	6	20		28		373	1 946 004
T2 18	9	49		70	3	945	2 880 383

Inndratt beløp i 2. tertial er 934 379. Beløpet er relativt lavt. Inndratt beløp slår inn i statistikken først når kravet er rettskraftig, og gjenspeiler derfor i liten grad politiets løpende innsats. Det er en forventning om at det i en konkret ankesak vil bidra til å øke rettskraftig inndragningsbeløp med 2,5 mill. kroner.

Det ligger fortsatt et stort inndragningspotensial i ikke rettskraftige saker i Mile-prosjektet. Det er lagt betydelige ressurser i etterforskning av sakskomplekset, herunder i etterforskning med sikte på inndragning av utbytte fra de tiltalte, også i utlandet. Innsatsen vil imidlertid først

gjenspeiles i distriktets resultater tidligst i 2019. Prosjektet har krevd et stort ressursuttak, som har medført mindre aktivitet i andre saker med inndragningspotensial.

2.1.13 A-krim og økonomisk kriminalitet

Økonomi og miljø	T1	T2	T1	T2	T1	T2
	>3	>3	>6	>6	>12	>12
Etterf. FEE	98	195	54	124	30	42
påtale Økoavsn	168	223	141	201	105	132
totalt	266	418	195	325	135	174

Kommentarer

Det har vært en økning av restanser fra 1. til 2. tertial på etterforskning. Den mest bekymringsfulle økningen er i saker fra 6-12 måneder. Avsnittslederne ved FEE og FP har gått gjennom saksporteføljen, med sikte på å rydde unna saker som raskt kan avgjøres. Tiltak vil også på dette området iverksettes i henhold til vedlagte tiltaksplan. Prioriteringsmøtene iverksettes straks, herunder vil vurdering av om enkelte saker kan henlegges av kapasitetsgrunner vurderes. Ny gjennomgang vil bli utført fortløpende i 3. tertial hvor enkeltsaker prioriteres og slutføres.

Etterforskningsmiljøet på økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet har det siste året hatt en betydelig turnover. I samme tidsrom har ni etterforskere blitt rekruttert til Økokrim. Det har vært svært krevende å rekruttere nye, erfarne medarbeidere og ledere. Stillinger er kunngjort flere ganger, uten at stillingene har blitt besatt. Dette medfører at avsnittet har en betydelig underdekning på etterforskere, noe som begrenser både kapasiteten og hvilke tiltak som er anvendelige. Hovedårsaken til restansene på etterforskning tilskrives underdekningen på etterforskere.

I 2.tertial er det under avsnittet for økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet opprettet en ny gruppe med hovedansvaret for arbeidslivskriminalitet, utbytte og inndragning.

Hovedbegrunnelsen for opprettelsen kan kort oppsummeres slik;

- Vi trenger å synliggjøre satsningen mot arbeidslivskriminalitet tydeligere enn i dag
- Vi trenger å synliggjøre satsningen på pengespor, utbytte og inndragning tydeligere enn i dag
- Vi må i større grad enn i dag ha kapasitet og kompetanse til å bidra i ulike prosjekter hvor pengespor, utbytte og/eller inndragning er en betydelig del av ulike etterforskninger i andre sakstyper enn rene økonomisaker, jfr. straffesaksinstruksen for avsnittet
- Vi trenger å gjøre tiltak for å øke rekrutteringsgrunnlaget til fagområdene økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet (indre og ytre miljø)
- Avsnittet er tilført nye ressurser og lederspennet må justeres

Etterforskning er tilført tre nye årsverk i 2018 for å styrke innstasen mot arbeidslivskriminalitet. Det jobbes aktivt med ulike rekrutteringstiltak og det ses hen mot vellykkede tiltak for å rekruttere etterforskere og ledere til seksuallovbrudd og vold mot barn. 19 etterforskere ble (september) ansatt til FEE. Bokoordinator har vært ansatt i full stilling siden juni 2018.

Det er en bekymringsfull økning på saker over 12 måneder på påtale. På påtalesiden har det vært begrenset kapasitet pga. ledighet og avgivelser til andre prioriterte saksområder. Også

påtale har vært preget av turnover, hvor flere økojurister har sluttet i løpet av litt over ett år. I tillegg har avsnittsleder siden februar ivarett rollen som seksjonsleder. Det er utfordrende å rekruttere kompetanse, samtidig som vi legger kompetanse til Økokrim, Oslo politidistrikt og andre virksomheter. En vesentlig del av de gjenværende ressursene, særlig på etterforskning, er fortsatt bundet opp til etterforskningen i Mile 2.

2.1.14 Menneskehandel

Politidistriktet følger opp inspeksjonsrapportens anbefaling om å utarbeide en strategi for menneskehandel, og arbeidet starter opp i løpet av høsten 2018. Dette skal ses i sammenheng med utarbeidelse av en egen plan for forebyggende tiltak innen samme tema. Menneskehandel er videre ett av politidistriktets prioriterte etterretningsbehov (PEB). Det er i to ansettelsesrunder forsøkt å rekruttere dedikerte etterforskere og en etterforskningsleder til menneskehandel, uten å lykkes. Rekrutteringen fortsetter utover høsten. Det er videre ansatt en fast jurist med ansvaret for fagområdet.

2.1.15 D-liste (JUS087D)

D saker	Jun.17	Aug. 17	Des.17	April18	Aug. 18
Totalt	13 104	13 004	14 016	12 669	13 981
>12 mnd.	6 233	6 340	6 394	6 076	6 872

Antall påtaleavgjorte, ikke rettskraftige saker (D-liste) har holdt seg relativt stabilt etter sammenslåingen 1. juni 2017. Gjennom hele perioden har vi en økning i totalrestansen på 7 %, mens saker over 12 mnd. har økt med 10 %. Vi hadde en positiv utvikling 1.tertial, da restansen ble redusert, men utviklingen går på ny i feil retning i 2. tertial, med en økning på totalt 10 % og 13 % for de eldste sakene.

Oppfølgingen av D-listene har kommet i skyggen av restansesituasjonen totalt, og en større oppmerksomhet på disse sakene er nødvendig. Gjennomgang av listene vil bli iverksatt innneværende tertial. En del saker skyldes antakelig forhold som relativt lett kan avhjelpes. Det iverksettes tiltak og ett av flere tiltak som er iverksatt er purring av ikke-besvarte eller ikke-vedtatte forelegg.

2.1.16 Prosjekter

Politidistriktet har parallelt med omorganiseringen gjennomført flere omfattende etterforskningsprosjekter. De aktuelle prosjektene båndlegger totalt ca. 50 etterforskere og 5 påtalejurister på heltid med ytterligere støtte i perioder. Nærmere orientering om prosjektene kan gis om ønskelig.

2.2 FSI og Jour-seksjonen

Ved utgangen av 2. tertial er FSI bemannet med åtte etterforskningsledere i tillegg til seksjonsleder. Påtale er bemannet med 18 jurister i tillegg til seksjonsleder Jourseksjonen. Straffesaksstøtte er videre organisert som avsnitt under straffesaksseksjonen ved FP, og er bemannet med ti konsulenter i tillegg til avsnittsleder.

Det er f.t. tildelt FSI fem midlertidig ansatte egne etterforskere. I tillegg avgis i begrenset grad og så langt bemanningen ved Operasjonssentralen (OPS) tillater det, operatører fra OPS til etterforskningsoppgaver ved FSI på dag/kveld på hverdager. Etterforskningskapasiteten i FSI er i hovedsak organisert i en krimvakt i hver GDE. Krimvaktene er bemannet og er organisert i

GDE. Det foreligger erfaringsnotat for ordningen, da POD tidligere har uttrykt ønske om å følge nøye med på den valgte løsningen i Øst politidistrikt.

Antall etterforskningsledere medfører at vi ikke kan gjennomføre døgnbemanning, selv om beredskapshensyn gjør det ønskelig. Ansvar for kvalitetssikring og prioritering av opp mot 1000 nye straffesaker pr. uke krever tilstrekkelig bemanning på dagtid, for ikke å skape forsinkelser, restanse initialt og svikt i kvalitetsvurderingene. Risikoen ved at planlagt etterforskningsressurs i FSI ikke blir levert fra OPS, er møtt med tiltak om å ansette et mindre antall etterforskere midlertidig, samt at utviklingen følges nøye.

Siden medio mars har etterforskningslederne jobbet to skift i ukedagene, tjenesten går fra 07 - 23. Den 3.9. tiltrådte ytterligere én etterforskningsleder og tjenesten ble utvidet til også å omfatte lørdager 15 - 23 og søndager 12 - 23. Ordningen nærmer seg tjeneste 16/7. Det har vært betydelige problemer med å rekruttere kvalifiserte etterforskningsledere til FSI.

I perioden fra 12. mars til 25. juni har FSI gradvis koblet på tjenesteenhetene i GDE Follo/Østfold slik at saker registreres og behandles i tråd med reglene i lokal straffesaksinstruks. I tillegg har en del saker til FEE gått gjennom FSI i tråd med straffesakinstruksens bestemmelser. Oppkoblingen har skjedd i tett dialog med hver tjenesteenhet, med forberedende informasjonsmøte og lokal forankring.

En gradvis tilkobling har vært nyttig for å ha god kontroll med saksflyt, etablering og implementering av gode rutiner og kontakt mellom FSI mot den enkelte tjenesteenhet. Det har også vært nødvendig ut fra bemanningen ved FSI-funksjonen, da tiltredelser har skjedd suksessivt. Før utgangen av 2. tertial ble også tjenesteenhetene Aurskog/Høland og Eidsvoll (i GDE Romerike) koblet til FSI, og Gardermoen og Grensekontroll (FUF) ved Gardermoen hadde oppstart 3.9. Det er planlagt å implementere alle tjenesteenheter i GDE Romerike innen månedsskifte september/oktober i tråd med utarbeidet plan.

Ved at hele politidistriktet nå kobles til FSI, medfører dette at et stort antall saker skal kvalitetssikres, etterforskes og påtaleavgjøres i FSI med de til enhver tid disponible personellressursene daglig. Det er en risikofaktor at vi ikke har erfaring med dette fra tidligere og det er fortsatt knyttet usikkerhet til hvor "kapasitetsgrensen" går for FSI. Dette vil bli nøye fulgt opp i tiden fremover og risikoreducerende tiltak skal iverksettes.

For å sikre at kvalitet og tempo opprettholdes, er det avsatt personell til å bemanne to sakssilingsteam for å forebygge restanser i denne fasen. Produksjonen måles ukentlig ut fra den informasjonen som kan hentes fra PAL. PAL kontrolleres løpende mot svikt i etablerte rutiner, manglende etterlevelse av straffesakinstruksens trekkregler mv.

Fra uke 26 til 35 har FSI håndtert, gjennomgått, og vurdert potensielt ca. 50 % av alle nyregistrerte saker hver uke. Gjennomgang og opptelling for ukene etter sommerferien viser at FSI har behandlet og avgjort ca. 35 % av den totale ukentlig inngående portefølje i politidistriktet. I tillegg gjøres innledende etterforskning og etterforskningsledelse, samt prosessuelle/tvangsmessige påtaleavgjørelser i en stor andel av de øvrige sakene. Disse sakene overføres geografisk eller funksjonell tjenesteenhet for videre oppfølging og/eller etterforskning og påtaleavgjørelse.

Gjennomgang av tall for ukene 31-34, viser at FSI behandlet og avgjorde følgende prosentandel saker knyttet til tjenesteenhetene i GDE Follo/Østfold:

Prosentvis andel behandlet og avgjort av FSI				
Tjenesteenhet/uke	31	32	33	34
Indre Østfold:	62 %	60 %	61 %	62 %
Et Follo:	56 %	74 %	62 %	62 %
Moss:	69 %	39 %	60 %	57 %
Fredrikstad:	58 %	68 %	55 %	63 %
Sarpsborg:	54 %	57 %	39% *	51 %
Halden:	33 %	67 %	58 %	61 %
Snitt GDE Follo/Østfold	56 %	63 %	56 %	59 %

*Av de sakene som er hos Sarpsborg uke 33, er 53 % vedleggssaker til sakskompleks

I tillegg avgjør FSI saker knyttet til anmelder/forhold begått i utlandet, som tjenestestedene nå er fritatt for å behandle. Prosentandelen avgjorte saker i FSI vil variere noe fra uke til uke, og henger sammen med:

- hvilke kategorier straffbare forhold som anmeldes,
- tilgjengelig etterforskningsressurs ved FSI
- i hvor stor grad registrerte forhold er knyttet til duplisering av sak på påtalestadiet
- om nye anmeldelser retter seg mot gjerningsmenn med andre uoppgjorte saker/sakskompleks.

En beregning viser at 45 % eller mer av de sakene som overlates til, og håndteres av tjenestestedene i GDE, er knyttet til sakskompleks.

FSI vil i det vesentlige påvirke håndteringen av straffesaker initialt, kunne gi støtte til OPS og derigjennom også til patruljer og PPS, samarbeide med krimvakter og arrest, samt sikre godt etterforskningsarbeid initialt i større og alvorligere saker. Erfaringen viser at inngangen av nye saker for øvrige etterforskningsenheter er blitt betydelig redusert. FSI/Jour-seksjonen håndterer også førstegangsfengslinger, og avlaster påtaleavsnittene slik at det gir mulighet for mer målrettet og planlagt arbeid.

Saksbehandlingen i FSI skjer elektronisk, og dette medfører betydelig logistikkutfordringer i dokument- og papirflyten enn tidligere. Det er ennå ikke etablert et felles dokumentcenter for straffesak og distriktet har fortsatt straffesaksarkiv lokalisert på tre ulike steder, Lillestrøm, Ski og Sarpsborg.

3 OVERSENDELSE AV MEDDOMMERSAKER TIL TINGRETTENE

Riksadvokaten ber om kommentar på at antall oversendte meddommersaker har gått ned ved Fredrikstad tingrett og Heggen og Frøland tingrett med henholdsvis 37 % og 41 % sammenliknet med 1. halvår 2016. Vi legger til grunn at det er 1. halvår 2017 Riksadvokaten har ment, da tallene stemmer med dette halvåret. De tilsvarende tallene sammenliknet med første halvår 2016 er henholdsvis 34 % og 30 %, altså noe bedre.

Distriktet har hatt en nedgang i oversendte meddomsrettssaker til tingrettene fra 1.juni 2017. Den samlede nedgangen er på 19 % fra 1. halvår 2017 til 1. halvår 2018. På landsbasis har det vært en gjennomsnittlig nedgang på 10 % i samme periode.

Nedgangen i oversendte meddomsrettsaker til de to nevnte tingrettene er altså ikke representativt for utviklingen i distriktet som helhet, men likevel beklagelig. Nedgangen i oversendte meddomsrettsaker 2. halvår 2017 og 1. halvår 2018 henger nært sammen med restanseutviklingen i distriktet, jf. redegjørelsen ovenfor. Når vi nå er i ferd med å snu denne utviklingen vil det medføre økning i oversendelse av meddommersaker til tingrettene.

Meddomsrettsaker	1.hå16	1. halvår 17	2.halvår17	1.halvår 18	reduksjon	reduksjon
					1.hå17- 1.hå18	1.hå16- 1.hå18
Follo	168	169	126	131	22 %	22 %
Fredrikstad	139	147	100	92	37 %	34 %
Halden	70	108	98	71	34 %	-1 %
Heggen og Frøland	91	109	77	64	41 %	30 %
Moss	65	39	51	68	-74 %	-5 %
Nedre Romerike	265	208	231	189	9 %	29 %
Sarpsborg	85	62	91	59	5 %	31 %
Øvre Romerike	209	181	140	157	13 %	25 %
Øst	1092	1023	914	831	19 %	24 %
Nasjonalt	7771	7352	6544	6646	10 %	14 %

Kilde: Domstoladministrasjonens statistikk (uttrekk og sammenstilling)

Distriktet har også en nedgang i oversendte enedommersaker på 4,9 % i samme periode. Det er 0,6 prosentpoeng mer enn det nasjonale gjennomsnittet der nedgangen er på 4,3 %. Årsaksforholdene er også her knyttet til oppbygging av restanser i perioden.

Enedommersaker					reduksjon	reduksjon	reduksjon
	1.hå16	1.hå17	2.hå17	1.hå18	1.-2. hå 17	2.hå17- 1.hå18	1.hå17- 1.hå18
Follo	564	564	591	603	-4,8 %	-2,0 %	-6,9 %
Fredrikstad	393	446	472	349	-5,8 %	26,1 %	21,7 %
Halden	636	770	586	518	23,9 %	11,6 %	32,7 %
Heggen og Frøland	265	231	246	277	-6,5 %	-12,6 %	-19,9 %
Moss	351	246	291	291	-18,3 %	0,0 %	-18,3 %
Nedre Romerike	848	944	914	1018	3,2 %	-11,4 %	-7,8 %
Sarpsborg	316	304	302	304	0,7 %	-0,7 %	0,0 %
Øvre Romerike	304	317	350	275	-10,4 %	21,4 %	13,2 %
Øst	3677	3822	3752	3635	1,8 %	3,1 %	4,9 %
Nasjonalt	27313	26988	25251	25826	6,4 %	-2,3 %	4,3 %

Kilde: Domstoladministrasjonens statistikk (uttrekk og sammenstilling)

Vi håper vår redegjørelse ovenfor har gitt tilstrekkelig svar på spørsmålene Deres. Vi stiller oss til disposisjon for ytterligere spørsmål og deltar evt. på et møte for en gjennomgang av vårt brev, om det skulle være ønskelig.

Med hilsen

Jon Steven Hasseldal
Politimester